

راہکارهای تسهیل و توسعه تجارت خارجی

تأليف

دکتر محمد شریف ملک زاده

عضو هیأت علمی دانشگاه

مهدی حیدر زاده

انتشارات جنگل

سرشناسه : ملک‌زاده، محمدشریف، ۱۳۴۹-
 عنوان و نام پدیدآور : راهکارهای تسهیل و توسعه تجارت خارجی =
 Solution Facilitate and Development External Trade /
 تألیف: محمدشریف ملک‌زاده، مهدی حیدرزاده
 مشخصات نشر : تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری : ۱۰۴ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۴۲۳-۹
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : صادرات و واردات - ایران - توسعه و ترویج
 موضوع : صادرات و واردات - ایران
 شناسه افزوده : حیدرزاده، مهدی، ۱۳۵۹-
 رده‌بندی کنگره : HF۳۷۷۰/۲/۵م۷ ۱۳۹۴
 رده‌بندی دیویی : ۳۸۲/۶۰۹/۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۰۵۰۵

عنوان کتاب: راهکارهای تسهیل و توسعه تجارت خارجی

مؤلفان: دکتر محمدشریف ملک‌زاده، مهدی حیدرزاده

ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۴

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۸۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۴۲۳-۹

<http://www.junglepub.org>

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰

[email: info@junglepub.org](mailto:info@junglepub.org)

۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای مؤلفان محفوظ است»

تجارت خارجی را می‌توان به شکل از سیاست‌ها، اقدامات و ابزارهای دولت‌ها برای توسعه تجارت خارجی و در کنار آن مبادلات تجارت خارجی دانست که تحقق عینی و بیرونی آن هستند. مبادلات از طریق عناصری از جمله رویه‌ها و ضوابط قانونی، فعالیت‌ها، خدمات و زیرساخت‌ها صورت می‌گیرند، که وجود هر یک از آن‌ها در روانی و کارایی فرآیند تبادل کالا تأثیرگذار است. حال چنانچه راه‌های تسهیل و توسعه را در کنار تجارت خارجی قرار دهیم، آنچه به ذهن متبادر می‌شود، آسان‌تر نمودن و وسعت دادن تجارت است.

با این وصف مقصود از تسهیل و توسعه تجارت می‌توان ایجاد کارایی تجارت، کاهش هزینه و زمان و نیز روان‌سازی مبادلات تجاری دانست. برای تسهیل و توسعه تجارت خارجی تعریف واحدی در جهان ارائه نشده و نهادهای بین‌المللی تعاریف مختلفی را که طیف متفاوتی از مصادیق را شامل می‌شوند برای این موضوع ارائه کرده‌اند.

تسهیل و توسعه تجارت خارجی شامل سیاست‌گذاری‌ها و اقداماتی جهت کاهش هزینه، زمان و عدم قطعیت مرتبط با تجارت بین‌الملل است که البته ابزارهای سنتی تجارت اعم از تعرفه‌ها، سهمیه واردات و سایر موانع غیرتعرفه‌ای مشابه را شامل نمی‌شود. تسهیل و توسعه تجارت خارجی طیف متنوعی از اقداماتی از قبیل بهینه‌سازی مبادی ورود و خروج کالا، ساده‌سازی و هم‌نواسازی رویه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط با تشریفات گمرکی و سایر تشریفات قانونی در حوزه‌های تجارت، بانک، بیمه، حمل‌ونقل و غیره، توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک و ارتقاء صنعت حمل‌ونقل و لجستیک، به کارگیری فناوری‌های

جدید اصلاح و پیاده‌سازی معاهدات و توافق‌نامه‌های دوجانبه و چندجانبه در حوزه تجارت و حمل و نقل و نظیر آن را دربرمی‌گیرد.

تسهیل و توسعه تجارت خارجی به ویژه پس از مطرح شدن تجارت جهانی و مسائل وابسته به آن به عنوان یک ابزار سیاستی مهم در محیط بین‌المللی مورد توجه است. مطالعات صورت گرفته در سطح جهانی نشان می‌دهند که عدم کارایی مبادلات تجاری، از مهم‌ترین موانع پیشروی کشورهای در حال توسعه در ارتقاء جایگاه خود در تجارت بین‌المللی است.

در آبیات جهانی، کارایی تجارت بین‌المللی کشورها توسط شاخص‌های مختلفی سنجیده می‌شود که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به شاخص‌های سهولت انجام کسب‌وکار و عملکرد استیک (بانک جهانی) و شاخص توانمندسازی تجاری (مجمع جهانی اقتصاد) و شاخص‌های زنجیره ارزش آن‌ها اشاره نمود.

لازم به ذکر می‌باشد در این کتاب بسیار سعی و تلاش گردیده است که فقط تلخیص موضوعات مدون و کلی مرتبط با تسهیل و توسعه تجارت خارجی بیان گردد. لذا به منظور اینکه خواننده این مطالب را در یک حجم کمتر مطالعه نماید، موضوعات تجارت خارجی در سه فصل با هدف شناسایی اقدامات مؤثر در تسهیل و توسعه تجارت خارجی به شرح ذیل تدوین شده است:

فصل اول: مروری بر چشم انداز تجارت خارجی ایران

هدف: بررسی جایگاه ایران در تجارت خارجی و اهداف راهکارهای بهبود شاخص تجارت خارجی

فصل دوم: مکانیزم‌ها و روش‌های مؤثر در تسهیل و توسعه تجارت خارجی

هدف: استقرار و اجرای مدیریت هماهنگ مرزی و سیستم پنجره واحد تجاری به منظور تسهیل و توسعه تجارت خارجی

فصل سوم: آثار و موانع الحاق ایران به سازمان تجارت جهانی

هدف: بررسی ساختار و اهداف سازمان تجارت جهانی و تبیین پیامدهای احتمالی عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی

امید است استادان، مدیران، دانش پژوهان عزیز و گرانمایه و همچنین کارشناسان و متخصصان حوزه تجارت خارجی گرامی، تمامی کمبودها و نقایص را به دید اغماض نگریسته و همواره از نظرات و پیشنهادات سازنده خود، ما را مورد لطف و عنایت خود قرار دهند.

خدا یا چنان کن سرانجام کار
تو خوشد باشی و ما رستگار

دکتر محمد شریف ملک زاده - مهدی حیدرزاده
بیستم بهمن ماه یک هزار و سیصد و نود و چهار

www.ketab.ir

فصل اول: مبرری بر چشم انداز تجارت خارجی ایران

۳	مقدمه
۴	تحلیل چشم انداز و فضای کلان اقتصادی کشور
۴	ویژگی های وضع موجود پیش رو اقتصاد
۵	مهم ترین چالش های اقتصاد
۶	جایگاه ایران در تجارت خارجی
۹	چالش های اساسی در حوزه تجارت خارجی
۱۰	سیاست های تجارت خارجی
۱۲	موانع بهبود شاخص تجارت فرامرزی در ایران
۱۷	نتیجه گیری

فصل دوم: مکانیزم ها و روش های مؤثر در تسهیل و توسعه تجارت خارجی

۲۱	مقدمه
۲۱	مدیریت هماهنگ مرزی
۲۲	موانع و مستندات اجرای مدیریت هماهنگ مرزی
۲۵	کنوانسیون هماهنگ کنترل مرزی
۲۷	پنجره واحد تجاری

۲۹.....	تعاریف پنجره واحد تجاری.....
۳۰.....	مهم‌ترین مزایای پنجره واحد تجاری.....
۳۱.....	مشکلات اجرای پروژه پنجره واحد تجاری.....
۳۱.....	مراحل استقرار پنجره واحد تجاری.....
۳۲.....	انواع مدل‌های پنجره واحد تجاری.....
۳۲.....	مستندات استقرار و اجرای پنجره واحد تجاری.....
۳۴.....	استفاده از تجارب علمی کشورهای موفق در استقرار و اجرای پنجره واحد تجاری.....
۳۶.....	روبرو به برنامه‌ریزی، تسهیل و توسعه پنجره واحد تجاری.....
۳۷.....	پایه‌گذاری یک محیط پنجره واحد تجاری.....
۳۸.....	اشکال مختلف پنجره واحد تجاری.....
۴۰.....	نتیجه‌گیری.....

فصل سوم: آثار و موانع احداث ایران به سازمان تجارت جهانی WTO

۴۵.....	مقدمه.....
۴۵.....	اثرات مثبت و منفی الحاق به WTO.....
۴۶.....	سازمان تجارت جهانی، ویژگی‌ها و مختصات.....
۴۸.....	ویژگی‌های سازمان‌های بین‌المللی.....
۴۸.....	مختصات و ویژگی‌های تحولات اقتصادی بین‌المللی.....
۴۹.....	تاریخچه سازمان تجارت جهانی WTO.....
۵۱.....	پذیرش بررسی عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی.....
۵۳.....	دلایل تمایل ایران برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی.....
۵۴.....	مراحل عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی.....
۵۶.....	اصول تجارت جهانی.....
۵۷.....	اهداف WTO.....
۵۷.....	وظایف WTO.....
۵۸.....	عضویت در سازمان تجارت جهانی.....
۵۸.....	الزام پذیرش این اصول جهت عضویت در سازمان تجارت جهانی.....

تهدیدات، آسیب‌ها و فرصت‌های اجرای سیاست‌های سازمان تجارت جهانی.....	۵۹
آسیب‌های موجود در پیوستن به سازمان تجارت جهانی.....	۶۰
فرصت‌ها.....	۶۱
ملاحظات خاص.....	۶۳
سیاست‌ها.....	۶۴
چارچوب‌های روند جهانی شدن اقتصاد یک کشور.....	۶۴
عوامل بازدارنده.....	۶۶
وضع مورد اقتصاد.....	۶۶
موانع و مشکلات قانونی.....	۷۱
اولویت‌ها و اهداف ایران در پیوستن به سازمان تجارت جهانی.....	۷۴
ساختار سازمان تجارت جهانی.....	۷۷
سیاست‌ها و الزامات بیان مدت برای ارتقای جایگاه تجارت خارجی.....	۷۹
اهداف گات و سازمان تجارت جهانی.....	۸۱
اصول اساسی سازمان تجارت جهانی.....	۸۱
پیامدهای احتمالی عضویت ایران در WTO.....	۸۲
الزامات کشور ایران برای پیوستن به WTO.....	۸۳
نتیجه‌گیری.....	۸۴
منابع و مأخذ.....	۸۷